

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

DİLEKÇE-İNSAN HAKLARI KARMA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

24 Nisan 2014 Perşembe

DİLEKÇE-İNSAN HAKLARI KARMA KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

24 Nisan 2014 Perşembe

---0---

K O N U

Sayfa

2013 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumunun Faaliyet Raporu hakkında alt komisyon raporunun görüşülmesi

1:13

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:13

Halil ÜRÜN	(Afyonkarahisar)	1:2, 7:10, 11:12
Reşat DOĞRU	(Tokat)	2, 12
İhsan ŞENER	(Ordu)	2:3
Gürsoy EROL	(İstanbul)	3:4, 7
Ülker GÜZEL	(Ankara)	4, 11
Nevzat PAKDİL	(Kahramanmaraş)	4:6, 13
Abdurrahim AKDAĞ	(Mardin)	6:7
Korkut TÜRKİYARAR (Yasama Uzmanı)		10
Ayşe TÜRK MENOĞLU	(Konya)	10:11

Açılma Saati: 11.05

Kapanma Saati: 12.16

BİRİNCİ OTURUM

24 Nisan 2014 Perşembe

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Halil ÜRÜN (Afyonkarahisar)

SÖZCÜ: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

KÂTİP: Nurdan ŞANLI (Ankara)

0

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır, Karma Komisyonun ikinci toplantısını açıyorum. Hepiniz hoş geldiniz.

Bugünkü gündemimiz, Kamu Denetçiliği Kurumunun 2013 yılı faaliyet raporu hakkında daha kurmuş olduğumuz alt komisyon raporunun görüşülmesidir.

Hepimizin bildiği gibi, 19 Şubat tarihindeki toplantımızda Karma Komisyon olarak toplanmıştık ve bir alt komisyon kurulmasıyla ilgili karar almıştık, alt komisyon da 25 Şubat 2014 Salı günü toplanıp çalışmalarına başlamıştı. Halil Ürün Bey'in Başkanlığında çalışmalarını tamamlayan alt komisyon 22 Nisan 2014 günü yani salı günü raporunu tamamladı, bize teslim etti, bugün görüşmesini yapacağız.

Ben başta Alt Komisyon Başkanımız Halil Bey olmak üzere tüm üyelerimize çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Şimdi alt komisyon raporunun görüşmelerine geçiyoruz.

Rapor hakkında görüş ve önerisi olan üyemiz varsa söz vereceğim.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Halil Bey'i dinleyelim isterseniz.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun o zaman Halil Bey.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum. Çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını dileyerek sözlerime başlıyorum.

Malumunuz olduğu üzere yasadan sonra çalışmaya başlayan Kamu Denetçiliği Kurumu mart ayının sonundan itibaren dilekçe kabul etmeye başladı, o tarihten itibaren de yaklaşık dokuz aylık bir süreçte faaliyetlerini yürüttü, yasa gereği de faaliyetlerini raporlayıp Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, oradan da bize, Karma Komisyon Başkanlığına sundu. Bu raporu hepinize dağıttık daha önce, bütün arkadaşlarda var kitap hâlinde fakat yasa gereği Kamu Denetçiliği Kurumunun yıllık faaliyet raporunun bir de Genel Kurulda görüşülmesi gerekiyor, Genel Kurula giderken de bu şekilde değil de daha bir özet yapılarak gitmesi gerekiyor şeklinde bir karara vardık hep birlikte. Sonuç itibarıyla bir alt komisyon kuruldu. Alt komisyonumuz çalışmalarına başladıktan sonra her iki Komisyondan da uzman arkadaşlarımızla beraber bu raporu alabildiğine özetledik. Sonuç itibarıyla elinize gönderdiğimiz metin bir özettten ibaret, bir de bunun üstüne Komisyondaki arkadaşlarımızın fikirleri eklendi.

Çalışmalarımızı şöyle bir stratejiyle yürüttük: Sayın Kamu Başdenetçisi ve kamu denetçilerinin hepsi Komisyonumuza geldiler, görüşlerini anlattılar. Bunların hepsi tam tutanak hâlinde tutuldu, ses kayıtları yapıldı, komisyonumuzun arşivinde var ama bu görüşlerin özetleri de elinizdeki bu kısa özet raporda var; bugüne kadar yapılanlar, iş bölümü, gelen dilekçelerin dağılımı, birtakım istatistiki verilerin hepsi var ve kurumun daha fonksiyonel olarak, işlevsel olarak görevlerini yerine getirebilmesi için gereken değişiklikler, hem yasal anlamda hem de bütçe anlamında talepleri oldu bizden üyelerin. Biz de onları teker teker not ettik, sonuç itibarıyla da raporumuzun son bölümüne yazdık.

Biz alt komisyonda bu raporu müzakere ederken en son toplantımızda, uzman arkadaşlarımızın hazırladığı raporun tamamını arkadaşlara göndermekle kalmadık, müzakere bölümünde de son bölümü teker teker inceledik. Tabii, böyle Karma Komisyonun Genel Kurulunda bunları teker teker inceleme imkânımızın olup olmayacağına Sayın Başkan ve zârlarınız karar verecekler. Eğer isterseniz tek tek inceleyebiliriz, burada arkadaşlarımız hepsini teker teker yazdılar ama bunun dışında yani benim burada tamamını birkaç cümleyle özetleme gibi imkânım yok diye düşünüyorum ben. Nasıl yönlendirirseniz o şekilde ilerleyelim isterseniz.

Şimdi, alt komisyon üyesiydi Tokat milletvekilimiz, kendisi toplantımıza da katıldı.

İsterseniz sizin önerinizi alalım, Reşat Bey, siz nasıl isterseniz o şekilde ilerleyelim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Doğru.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Alt komisyon çalışmaları bildiğiniz gibi zaten seçim arifesine geldiği için çok yoğun bir şekilde çalışma yapamadık. Zaten başlangıç toplantılarına ben de şahsım olarak katılamadım ama bir iki tanesine katılmaya çalıştım.

Tabii, Ombudsmanlık Kurumu yeni kurulan bir kurum, Kamu Denetçiliği Kurumu. Bu kurumun tabii ilk raporları bunlar da. Dolayısıyla, birtakım eksiklikler beraberinde olacaktır, onlar muhakkaktır ancak şurası gerçektir ki bu kurum bağımsız bir kurumdur, yönetimin mağdur ettiği insanların şikâyetleri üzerine hareket eden bir kurum ve kuruluştur, haksızlıkların ortaya konması gereken bir kurumdur. Dolayısıyla, bu kuruma bence çok büyük görevler düştüğü kanısındayım. Dolayısıyla, belki bu raporlar çok detaylı bir rapor olmayabilir veya çalışmaların başlangıcında olmuş olabiliriz ama önümüzdeki dönemlerde ben bu kurumun daha fazla gelişeceğini, daha farklı hizmetler yapabileceği kanaatindeyim. Bu yönden de hem kurumdaki çalışan personele çok önemli görevler düşüyor hem de yeni birtakım kanuni düzenlemeler gerekiyor diye görülüyor. Alt komisyon çalışmaları raporunun arka kısmında bunlarla ilgili de zaten komisyon bir görüşünü belirtti. Ancak şurası gerçek ki şimdi ülkemizde tabii, mahkemelerin çok ağır yükleri var, Danıştayın, iş mahkemelerinin, yerel mahkemelerin çok büyük sıkıntıları var. İşte bu ağırlığın ortadan kaldırılması, beraberinde de insanların mağduriyetlerinin giderilmesi noktasında Kamu Denetçiliği Kurumuna ben çok büyük görevler düşeceği kanaatindeyim. Mesela, bir tane örnek vermemiz gerekirse, şimdi, hepimizin de bölgesinde olabilir, mesela Tokat’a, bir apartmanın, sitenin en alt katına daha önce belediyenin şerhinde olmamasına rağmen vatandaşın biri geliyor lokanta kuruyor, başka biri geliyor ekmek fırını kuruyor. Akabinde, burada, tabii, lokantanın kokusuyla beraber orada 50 tane daire varsa, 30 tane daire varsa hepsi mağdur oluyor, mağdur bir pozisyona geliyor. Burada vatandaşla belediye arasında veyahut da o iş yeriyle vatandaş arasında bir sorun meydana geliyor ama esasında bunun gibi birtakım sorunları bu komisyonların çalışmalarıyla ortaya koyabiliriz. Yani, en azından bunlar müracaat ediyorlar, neticelerin çıkması noktasında tabii, belki zaman alabilir, şey yapılabilir ama işte şurası bir gerçek ki Kamu Denetçiliği Kurumunun görevlilerinin bence yerinde gidip tespit etmesi de gerekiyor düşünüyorum. Yani, şimdi, mağduriyetler Tokat’ta yaşandı, apartmanda, sitede adam alt katına lokanta kurmuş ve bütün dairelerin hepsi şikâyetçi. Şimdi, tabii, bu vatandaş, oradaki şikâyetçiler bağırlıyorlar, seslerinin duyuramıyorlar, belediyeye ulaşmaya çalışıyorlar, belediye bazı sıkıntılar yaratabiliyor. Dolayısıyla, buradaki yetkiyi biraz daha genişletip arkadaşlarımızla veya görevlilerle gidip orada kendisinin tespit etmesiyle beraber, tahmin ediyorum ki daha farklı bir konum ortaya konabilir. Veyahut da giden arkadaşımız oradaki tespitiyle beraber gider devletin görevlileriyle, vilayetiyle veya belediyeye görüşür, bir an önce, çabucak sorun çözümlenmiş olabilir.

Tabii, artı, bunun yanında buradaki çalışan personelin de bence özlük haklarının herhâlde biraz daha genişletilmesi gerekir diye düşünüyorum. Yani, cazip hâle getirmediğiniz bir kurumda ne personel orada tam olarak çalışabilir ne de oradaki insanları siz çalıştırabilirsiniz.

O mealde, yani yeni kurulan bir kurum olmasına rağmen çok güzel çalışmalar yapılmış. Alt komisyon çalışmaları esnasında dinlenmiş olan insanların da ifadeleri bu şekilde. Tahmin ediyorum ki, herhâlde önümüzdeki zaman diliminde bunların hepsinin üzerinde çok ciddi çalışmalar yapılır ve beraberinde de mağduriyetlerin birçoğu giderilmiş olur. Zaten ombudsmanlığın Türkçe karşılığı da “arabulucu”, “kamu hâkimi” dendiği göre iki taraf da mağdur edilmeden, hem insanlarımız hem de devletin kanunları yıpratılmadan birtakım şeyler yapılabilir diyorum ve alt komisyon çalışmalarını yapan arkadaşlara teşekkür ediyorum, çalışmalara katılan uzmanlara teşekkür ediyorum. İnşallah, bundan sonraki aşamalarda daha kapsamlı, daha güncel çalışmalar yapılır ve ülkemiz bundan daha fazla fayda görür diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Bu alt komisyon çalışmasıyla ilgili sıkışıklık, hani biliyorsunuz iki aylık bir zaman dilimi var ve hep bu yerel seçimler... Bu senekinde böyle bir şanssızlık oldu, inşallah bir dahakinde daha farklı olur.

Buyurun Sayın Şener.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Alt komisyona da teşekkür ediyorum çalışmalarından dolayı.

Burada en dikkat çekici şey bana göre mevzuat değişikliği önerileridir. Yani, 13 başlık hâlinde toplanmış. Belki bu uygulamadan kaynaklı, dokuz aylık uygulamada ortaya çıkan eksiklikler belki ama bu daha da artabilir, şahsi kanaatim, bir.

İkincisi, Kamu Denetçiliği Kurumunun raporunun görüşmeleri sırasında da gündeme gelmişti, “Kamu Denetçiliği Kurumu ne iş yapar?” sorusuna vatandaşın alınan cevap oranı nedir acaba? Yani, tanıtım eksikliği olduğu kanaatindeyim. Bunu aslında kamuyla vatandaş arasında arabuluculuk gibi görünen -ki işlevi de bu olan- yapının yine kamu kurumları vasıtasıyla tanıtımı yapılabilir. Örneğin, ilçelerde kaymakamlıklarla iş birliği yapılabilir ya da oradaki sivil toplum örgütleriyle ya da ilçede sivil toplum örgütü, kaymakamlık, müftülük, millî eğitim müdürlüğü, sosyal tarafları da olan bir yapı valinin denetimi ve başkanlığında toplanıp her ilde bu kurumun tanıtımının sağlıklı yapılması lazım. Şimdi, Anayasa Mahkemesinde birkaç şöhretli dava nedeniyle bireysel başvuru neredeyse milletin ilk aklına gelen başvuru yöntemi hâline geldi. Bu kurum da Anayasa Mahkemesi kadar olmasa bile vatandaş açısından önemli bir kurum olduğu için vatandaşın buradaki haklarını, başvuru imkânlarını, neticede meydana gelmiş olan ihlalleri giderme süreçlerini iyi bilmesi lazım.

Tavsiye kararı alıyor doğal olarak. Tavsiye kararları, uyulup uyulmaması serbest olan kararlar olarak algılanır genelde yani kamuda da böyle, özel sektörde de böyle. Eğer bir caydırıcılığı yoksa aldığınız kararın, uygulanmadığında ne olacak sorusuna vereceğiniz sağlıklı bir cevap yoksa maalesef uygulamada eksiklikler oluyor. Bu mevzuat eksikliklerinin ciddi alınması gerektiği kanaatindeyim ben de ama bir kurumla ilgili dokuz ayda ortaya çıkan 13 başlıktaki mevzuat eksikliğini de aslında ciddiye alınır bir eksiklik olarak görüyorum. Yeni bir uygulama. Aslında, bizim örfi olarak daha önceki Selçukluda, Osmanlıda mahallenin kadısı gibi algılanan, aslında resmî bir görevi olmayan ama... İşte benim rahmetli babam öyle bir adamdı mesela. İşte “Mahkemeye niye gidiyorsun yani Ali Hoca'ya git.” Ne karar veriyorsa iki tarafta uyardı yani. Onun resmî bir görevi yoktu ama bizim ilçede dava sayıları çok düşüktü. Yani, herkes onun çözümüne razı olurdu. Yani, aslında bu “ombudsmanlık”, “bilirkişi” dediğimiz şey, mahallenin bilge, ihtiyar ve herkesin saygı duyduğu, verdiği karara uymamasının -tırnak içinde- ayıp karşılandığı bir yapıyı aslında resmî hale getirmeye çalışıyoruz biz. Bunun geleneksel hâle gelebilmesinin yolları yerleşik hayattan geçiyor. Maalesef, göçün çok olduğu toplumlarda bu yerleşik kültür oluşmuyor. O zaman, ben, yine sivil toplumun daha ağırlıklı olduğu yapılarla bu kurumun tanıtımının taşrada sağlıklı yapılması gerektiği kanaatindeyim.

Ben, emeği geçen arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, bana söz verirsiniz açıklayıcı bilgiler vermek istiyorum.

BAŞKAN – Birkaç söz talebi var, ondan sonra... Siz notlarınızı alın, en son siz...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Peki, notlarımı alayım ben o zaman.

BAŞKAN – Sayın Gürsoy, buyurun.

GÜRSOY EROL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle alt komisyona da yapmış olduğu bu çalışma neticesiyle ben teşekkür ediyorum, tüm üyelerine. Kurum tabii, yeni bir kurum, tanınırlık noktasında çok fazla sıkıntıları var. Bunu da gerek kurumdaki arkadaşlarımız geldiğinde burada ifade etmiştik gerekse bu raporda da zaten ortaya çıkıyor. Ki o dönem demişlerdi “Bu kamu spotlarıyla bir çalışma yürütüyoruz.” diye. Onlar girmeye başladı, birkaç sefer ben de denk geldim. Zaten rapora baktığımızda da bu ortaya çıkıyor.

Şimdi, burada, işleyişine yönelik önerilerde tavsiye kararlarının yüzde 1... Yani, vatandaş da kurumu çok fazla tanımıyor. Vatandaş çoğu konularda işte incelenemezlik kararı, gönderme kararı gibi hangi konularda nereye müracaat edeceği, son noktada artık iç hukuk yolları tükendi, ondan sonrasında müracaat edecek gibi bir madde var, belki bunu da yumuşatmak gerekir mi onu da tartışmamız lazım. Dolayısıyla, yani vatandaş da nasıl müracaat edecek, hangi konularda müracaat edecek onda da bir sıkıntı var, kurum da aynı sıkıntıyı yaşıyor. Tabii, erken bir süreç, tanındıkça bu artacak, ona ben de inanıyorum ama bir dikkat çekici bir şey daha raporda, “Bu tavsiye kararlarının Avrupa ülkelerinde yüzde 80’ine uyulurken Türkiye’de bu oran yüzde 21.” diyor. Bu çok ciddi bir oran. Yani, tavsiye kararlarına da çok fazla şey yapmıyorlar. Her ne kadar burada, öneriler kısmında bunu deşifre edelim, belli dönemlerde şunlar uyuyor, bunlar uymuyor -bu da bir yöntem- açıklayalım gibi bir düşünce, karar da varsa burada bana göre en önemli şey Sayın Bakanımızın da burada ifade ettiği gibi yerinde inceleme veya resen inceleme tarzında, yani bir yetkinin olmaması belki bu kurum açısından sıkıntı. Bu, kurumlar arası çatışma veya şeye dönmesin tarzında Alt Komisyon Raporu’nun düşüncesi var ama buna bir yöntem bulmak lazım. Yani ya buraya getirip buradan böyle bir yetkinin geçmesi mi veya belli konularda mı, yani en azından bunların yetkilerini de artıramazsak kurumun çalışması da bana göre biraz sıkıntılı ve zor olacak gibi geliyor.

Bu noktada, yine, dikkat çekici bir şey daha: Biraz önce dediğim gibi, herhangi bir şikâyet olmaması durumunda, işte, resen böyle bir yetki kullanamıyor kendisi, kendisine şikâyet gelmezse. Bunun da yumuşatılması, bir şekilde bu yolun da açılması, bana göre, daha rahat çalışması adına kurumun, olması gerekli diye düşünüyorum.

Ben yine de -dediğim gibi- yeni bir kurum, tanındıkça ve vatandaşlar da bu tür haklarını daha çok öğrendikçe, aramaya başladıkça diyeyim, daha iyi oturacağına inanıyorum. Ama bazı konuların gözden geçirilmesi bence doğru olacak diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Güzel, buyurun.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, böyle bir kurumun ülkemizde kurulup göreve başlamış olmasından dolayı gerçekten toplum adına ben de çok büyük bir gurur duydum. Bu sebeple, hem Komisyonumuza hem de bu kurumda çalışan arkadaşlarımıza çalışmalarında başarılar diliyorum.

Değişen dünyanın ve birbirinin içine girmiş olan dünya ülkelerinin, toplumlarının problemleri gerçekten artık birbiriyle ilişkili hâle gelmiştir ve her ülkenin kendi içinde objektif kararları verebilen ve halkın problemleriyle birlikte halkı kucaklayabilen bir hukuki sistemin, hukuk sisteminin kurulmuş olması da güzel bir başlangıçtır diye düşünüyorum.

Benden önce konuşan arkadaşların görüşlerine aynen katılıyorum. Gerçekten, birinci etapta -Sayın Bakanın da ifade ettiği gibi- bir tanıtım eksikliği vardır. Bu tanıtım sadece, Ombudsmanlığın ne iş yaptığı şeklinde değil, fonksiyonlarını açıkça açıklamakta fayda olduğu düşüncesindeyim. Gerçekten halkımız bir yeni kurulan müessesenin, ancak aradan beş altı sene geçip veya çok önemli birtakım kararların o müessese tarafından incelenip basına intikal ederse ne olduğu konusunda bilgi sahibi olabiliyor. Hâlbuki kurulur kurulmaz bütün idari makamlar, illerdeki yetkili kamu kurumlarıyla ve medyayı kullanmak suretiyle bu Komisyonunda veya bu kurumda görev almış olan kişilerin medyayı kullanarak açıkça halkla konferanslar, toplantılar düzenlemek suretiyle nasıl çalıştığını anlatmasında fayda var diye düşünüyorum. Çünkü bu, mademki halkın birbiriyle olan problemlerine çözüm getirici bir müessesedir, bunun fonksiyonlarının çok iyi bir şekilde halka yansıtılmasında fayda vardır.

Ancak, burada yabancıların da aynı haklara sahip olduğu konusu raporda dile getirilmiş. Sadece bir pasaport numarasının bulunması yeterli kabul edilmiş. Acaba bu, doğru mudur? Ben bu konuda henüz detaylı bir inceleme yapmadım, ancak “yabancılar” deyince her türlü yabancının şikâyetinin bir tek pasaport numarasıyla işleme alınması kamunun yükünü, kurumun yükünü fazlasıyla ağırlaştırabilir bu kadar tanıtım yapıldıktan sonra. Ağırlaştırmanın ötesinde, birtakım yanlış uygulamalara belki sevk edebilir. Bu, benim kendi şahsi kanaatim. Bu konuda belki üzerinde biraz çalışma yapıp daha detaylı aranılacak özelliklerin getirilmesinde fayda vardır diye düşünüyorum.

Kurumun resen inceleme yetkisinin olmaması gerçekten bir eksiklik. Mutlaka yetkililerin bu konuda resen inceleme yapabilme yetkisine sahip olması gerekir ve arkadaşlarımızın ayrıca belki bu sebeple bir kadro artırımı söz konusu olabilir. Buna da gidilmesinde fayda var diye düşünüyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumu gerçekten -İhsan Şener Bey'in belirttiği gibi- bilge kişi yerini alma konumuna gelmelidir. Çünkü bu uygulamalar bizim Osmanlı İmparatorluğu'nda gördüğümüz bilge kişilere saygıyı, hatta vakıf müessesesinin toplumu kucaklama ve toplumun problemlerine çözüm getirme şeklinde yapmış olduğu, o içinde barındırdığı bilge kişilerle birlikteliği, beraberliği ve böylece toplumun manevi değerlerini yükseltmenin temeli olarak görülmüşse de bu sosyal barışın getirilmesinde çok büyük rolü olacağı düşüncesindeyim.

Teşekkür ediyorum.

Saygılar.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Pakdil.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle Alt Komisyon Raporu'nu hazırlayarak bizlere sunan Başkan ve arkadaşlarımıza canı gönülünden teşekkür ediyoruz.

Kamu Denetçiliği Kurumu yasal olarak yeni kurulmuş olan bir kurum. Tabii ki toplumun bütün katmanları tarafından nasıl bir görevi olduğu, nasıl bir işleve sahip olduğu tam olarak, haklı olarak, yeterince bilinmemekte. Bu da normal. Arkadaşlarımızın da bahsettiği gibi, geçmişteki kültür geleneklerimizde bu tip müesseseler resmî veya özel statüde vardır ve bunların kararları da toplum açısından uygulanabilmektedir. Yani o kişilerin saygınlığı ve itibarı, verilen kararların olduğu gibi uygulanmasını gerektirmektedir çünkü toplumun böyle bir ön kabulü vardır.

Şimdi, buradaki çalışmalarda kültür yapımızın bu müesseseleri öncelikli olarak benimsemesi ve özümsemesi önemlidir. Çünkü sadece bir yasal statüye kavuşturarak, yasa çıkarak bu müesseselerin veya başka, benzeri olanların, yani saygınlığı ve itibarı bir anda yukarıya vuracak, en yüksek düzeye erişecek gibi bir kanaate sahip olacak olursak bu, doğru olmaz. Öncelikle, toplum bunları bir kabul edebilmelidir.

Türkiye'nin değişik bölgelerinde, değişik şekilde, işte, "aksakallar" denen, "bilge kişiler" denen insanların oluşturduğu cemiyetler vardı. Bunlar hâlen toplanıyor ve bazı hususlarda kararlar veriyor ve toplumdaki o işe muhatap olan insanlar bunu kabul ediyor. Bunun hiçbir yasal dayanağı falan yok ama toplumun bir ön kabulü var. O insanların verdiği kararları kabul etmediği anda, o insanlar toplum önünde, bugünkü kullanılan tabirle itibarsız hâle geliyor, itibarsızlaşmış oluyor. Mesela, Kafkas kökenli vatandaşlarımızda, o bölgeden gelen insanlarda falan bu, yoğun olarak hâlen uygulanıyor. Şimdi, bu bakımdan, bir bu işin yürüyüşünü görmemiz gerekir ve yapılan, yapılacak olan davranışlar nedir, onun bir tespiti gerekiyor.

Şimdi, tabii ki kurulun aldığı kararlar nihayetinde tavsiye kararı niteliğindedir. Arkadaşlarımız Alt Komisyon Raporu'nda da yazmışlar. Mesela, kurumlar genellikle hep bir yasal statülerinin genişletilmesini isterler, aynı talep burada da söz konusu. Ayrıca, diğer bir husus -ben tabii, ücret konusunun ne olduğunu tetkik etmedim, onu bilmiyorum ama- bu ücret iyileştirmesi ve yasal bir zırha kavuşturulması kamuda çalışanlar açısından çok ciddi bir taleptir. Kamuda çalışan bir insan olarak görüyoruz. Bunlar her zaman dile gelir, yapılabilir. Uygun olanları tabii ki yapılmalıdır, yani kurum bir istekte bulunuyorsa "Nereden çıktı?" denmemeli ama gerektiği şekilde yapılmalı ama aynı talebin, kabul edildiği takdirde başka kurumlar tarafından da -Alt Komisyon Raporu'nda var zaten- tekrar onları da tetikleyeceği, onların da tekrar böyle başvurularda bulunacağı noktası vardır. Mesela, resen başvurma yetkisi, diğer şeyi. Şimdi, Türkiye vesayetlerden çok çekti, yargı kurumu bile vesayet kurumu hâline geldi tartışmaları Türkiye'de geniş bir şekilde var. Şimdi, yeni bir şekilde vasi kurumları genişletmenin, yeni vesayet kurumları oluşturmanın fazla bir anlamı o anlamda yok. Yani yasal düzenleme gerekiyorsa olsun ama sadece yasalarla saygınlık kazandırılması düşünülüyorsa bunun çok doğru olmayacağı kanaatindeyim. İşte, zaman zaman, mesela, özlük haklarıyla ilgili olarak kanun hükmünde kararnamele değerlendirme yapıldı, eşitleme yapıldı bu konularla ilgili. Mesela -ben isim vermeyeyim ama- bazı kurumlardan bahsediliyor müracaatlarda, onlar bilgi vermiyor diyor. Mesela, bir kurum, özellikle zikredilmiş. Bir kısım kurumlar bilgi veriyor deniyor. Eğer kamu böyle bir kurumu yani yasama organı ortaya çıkarmışsa müracaat ettiği kurumlar, tabii ki onlara o bilgileri vermeli. İşte, devletin veya kişilerin ticari sır ve haklarından bahsediliyor. Burada, tabii ki kurumların çok güvenilir olması lazım. Orada görev yapan kamu denetçisi veya başdenetçi veya bunlara bilgi ulaştıran denetçi arkadaşlarımız görevlerini yaparken o sırların kendilerinde saklı bir şekilde mahfuz olması lazım yani korumaları lazım. Kamuda şöyle bir alışkanlık var bir kısım yerlerde: Çalışan bir kısım insanlar evrakları devamlı dosyalarlar. Mesela bir kısım insanlar gider, her şeyin fotokopisi vardır yanında adamın. Onay alır mesela, amirdir, onay alır, mutlaka bir fotokopisini yanına alır. Veya şimdi, e-mail' se oraya falan atar. Bunun şöyle de bir şeyi var: Aradan on sene geçer. On sene sonra adama bir şey sorarlar: "Ya bu karar neydi, ne değildi?" Adamın bir de gizlilik şeyi varsa ulaşamaz da adam ona. Dolayısıyla, soruya muhatapsınız ama cevap verecek kaynak elinizde olmayabilir.

Bunları belirttikten sonra, evet, Komisyondaki arkadaşlar güzelce çalışmış, tekrar teşekkür ederiz. Buradaki konular varsa geniş bir şekilde değerlendirerek eğer yasal bir değişim, eklemeler olarsa onlar olmalı ama bunların hepsinin öncesinde, ister yazılı basında, görsel medyada veya diğer yerlerde bu kurumun kabul edilebilirliği ve güveni son derece esastır. Yani, bir kısım insanlar vardır veya kurumlar vardır, verdiği kararlar kimse tarafından tartışılmaz çünkü en iyi bir şekilde incelenerek ortaya çıkmış olan kararlardır ve toplum onları kabul eder. Ama bir kısım kararlarda siz insanları yasal olarak suçlu bulabilirsiniz. Yasalara göre karar verebilirsiniz. Ama onların hukuka uygunluğu yoksa toplum vicdanı devamlı karar ve toplum onu kabul etmez. Geçmişte, diyelim ki bu memleket 1 başbakanını, 2 bakanını astı. O günün yasaları içerisinde bir karardı ama bunun hukuki olmadığı apaşıkâr bir şekilde belli. Bugün kime sorsanız, Adnan Menderes'in idamını kabul etmez. "Efendim, işte, oradaki hâkimler böyle karar verdi." Karar versin, verdiği kararın hukuki bir dayanağı yok. Yani "Sizi buraya tıkan güçler böyle istiyor, biz de böyle bir karar verdik." dediği zaman bir hâkim, o zaman karşıdaki insanlar onu sorgular. Der ki: "Yok böyle bir..." Savunma hakları elde edilmiyor, diğer şeyler olmuyor. O bakımdan, yani kurumun bu davranışlarını, işte, oksijeni az kalmış olan bir odada açılmış olan pencereler olarak görüyoruz. Oradan bir nefeslenme ihtiyacı vardır ki kamuyu yöneten insanlar, yasama organı böyle bir ihtiyaç hissetmiş ki bunu kurmuş.

Tekrar hayırlı olmasını diliyorum. Oradaki çalışan kurum yöneticilerinin talepleri, karşılığı varsa yasal bir şekilde, giderilmeli; diğer özlük, diğer hususlar da aynı şekilde. Ama, inceleme, bir kısım şeyleri değerlendirme konusunda o ince, hassas noktayı çok iyi bilmek lazım. Alt Komisyon Başkanımız da, kendisi hukukçu bir arkadaşımız. Orada yeni bir vesayet vesaire oluşmamalı ama -

yani hani eski tabirle “efradını cami ağyarını mani” diyorlar- olanlar için de olmalı ama olmayanlar da dışarıda kalmalı diye düşünüyorum.

Esas olan bu görevi yapan arkadaşlarımızın vicdani kanaatlerinin toplum tarafından kabul edilebilir olmasıdır, onların verdiği kararların tartışmaya açık olmamasıdır. İşte, en son, biliyorsunuz, en yüksek bir mahkememizin aldığı kararlar bile “Efendim, iç hukuk yolları tüketildi mi, tüketilmedi mi; gerekli şeyler yapıldı mı, yapılmadı mı?” tartışmaları var. Şimdi, böylesi bir konuda -en yüksek noktadaki yani ben yasal kurumlar arasında, mahkemeler arasında böyle birinin amiri anlamında veya üst, vasi kurum anlamında söylemiyorum ama- toplumumuzun bu konuda kendi kurumlarına güveninin çok ileri noktada olması gerekiyor. Ümit ederim, Kamu Denetçiliği Kurumu da bu kısa sürede yaptığı çalışmalara yenilerini ekleyerek toplum tarafından saygınlığı en üst düzeyde olan kurumlarımızın başında gelir diyorum.

Tekrar, çalışan kurum arkadaşlarımıza, Komisyon arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Hayırlı olmasını diliyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Başka söz almak isteyen...

Sayın Akdağ, buyurun.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bütün arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Bölgemizde insanlar arasında bir ihtilaf çıkınca şöyle söylerler, kendine güveni olan, haklı olduğuna inanan şunu der: “Serbestsin, istersen mahkemeye gidelim, istersen şeriatı gidelim, istersen örf'e gidelim; hangisine istersen ben varım.” Tabii, bunu söylerken mahkemelerdeki uzun süreçleri büyük bir etkisi var. Şeriatın bir yaptırım gücü yok, imamın vereceği kararın çok da uygulanabilir imkânı yok. Ama “örf” diye tabir ettiğimiz, bilge kişinin, topluma güven vermiş kişinin, kendi oğlu, ailesiyle de alakalı olursa hakkı söyleyeceği hususunda toplumdaki ortak bir kabulün verdiği güvenle, genellikle problemler orada çözülür ve insanlar o karara uyarak toplumdaki bir baskıdan da kurtulmuş oluyorlardı.

İnsanın olduğu her yerde mutlaka birtakım ihtilaflar olacak. Bazen bu kardeşler arasında olabilir, bazen komşular arasında, bazen akrabalar arasında. Benim dikkat çekmek istediğim husus şu: İnsanlar problemlerini çözme noktasında birtakım hâl yollarını bulmak durumundadır. Bugün, bunun pozitif olanı, modernitede geçerli olanı, tabii ki resmî mahkemelerdir. Ama ne hazindir ki örnekleri her birimizin aklına gelebilecek birtakım olaylar da yaşanmamış değil. Mahkemeden çıkıp mahkemenin avlusunda birbirini vuran, öldüren nice hadiselerin, maalesef, üçüncü sahifelere, basına yansıdığını da hepimiz biliyoruz. Bu olay bize neyi anlatıyor? Bize şunu anlatıyor: Az önce Nevzat Başkanım da değindi, verilen kararların sadece kanuna uygun olması yetmiyor, vicdanların da rahatlaması lazım. Elinden alınanın, bunun bir hak olduğu düşüncesiyle ailesine, toplumun içine dönmesi o insan için bir şeref kurtarma noktasıdır. Ama hem hakkının alındığı hem de bir tepki veremediği hususu insanları agresif davranmaya itiyor.

Bize bakan yönüyle ne yapmak lazım? Kanaatim, ombudsmanlık, kamu denetçisi hususu toplumun literatürüne yeni giren bir kavram. Bunun yasasını biz çıkardık ama bu rapordan da şunu anlıyoruz: Bu henüz çok iyi içselleştirilememiş, anlaşılamamış, fonksiyonlarının ne olacağı hususu daha tam net olarak ortaya çıkmamış. Bir defa, bu kurumun hızla bir tanıtım kampanyasına girmesi lazım. İkincisi, ilk kararlar çok önemli. İlk kararlarını da topluma İnternet aracılığıyla, medya aracılığıyla hızla ulaştırması lazım. Böylece bir güven ve emniyet duygusunun topluma güçlü bir mesajla verilmesi önemli.

Raporu hazırlayan arkadaşlarımızın tümünün emeği için teşekkür ediyorum, sağ olsunlar.

Bir anekdot anlatarak konuşmamı bitirmek istiyorum. Yine, böyle bir bilge insanın, memleketin örfü olan, ombudsmanı olan bir insanın evi âdeta bir mahkeme işlevini görür, oraya gelen insanlar “Şeriatın kestiği parmak acımıyor.” duygusuyla, haklı görülen de haksız görülen de kalpleri mutmain olarak ayrılıp giderler ve bu yıllarca devam eder. Gün olur, herkes gibi ombudsmanımız, bilge insanımız, ak sakallımız yaşlanır, yatağa düşer. Hakkın vaki olacağını artık kendisi bekliyor ve oğlunu yanına çağırıyor. “Oğlum, biliyorsun buraya insanlar problemlerini çözmeye gelirler.” der. “Evet baba biliyorum.” “Benim öldüğümü duyan olur duymayan olur ama yine insanlar bir çare bulmak umuduyla bu kapıya gelecekler.” “Evet baba öyle olur.” der. “Benden sonra gelip insanlar seni bulacak. Bu anlamda senin durumunu, pozisyonunu anlamak istiyorum. Sana üç tane soru var.” der. Çocuk gözü pek, özgüveni yüksek, deneyim sahibi biri olarak “Baba sor.” der. “Oğlum, 2 tane akılsız, 2 tane söz dinlemeyen insan gelirse problemlerini nasıl çözersin?” diyor. “Baba, kolay, aklımdan ikisinin aklına birer miktar ilave ederim, bir orta yol bulurum, ikna eder gönderirim.” der. “Fena değil.” der baba. “Peki oğlum bir akıllı bir akılsız gelirse nasıl çözersin?” “Baba, akıllıyı mağdur ederim, akılsızı ikna ederim öyle gönderirim.” der. “Bu da fena değil.” demiş. “Peki, oğlum, 2 akıllı gelirse ne yaparsın?” “Baba yeter ya, 2 akıllının benim yanımda ne işi

var.” İnşallah İhsan Hocam bu konudaki söylediklerimi biraz daha somutlaştırarak kafasında canlandırmış diye umut ediyorum. Rahmet diliyorum kendisine, böyle bir babanın evladı olmak gerçekten gurur verici. Komisyonumuzun çalışmalarının hayırlı olmasını diliyorum. İnsanlarımızın az problem üretmesini diliyorum. Herkesin ötekini kendisini gibi kabul ettiği, insan boyutuyla gördüğü bir Türkiye tahayyül ediyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

GÜRSOY EROL (İstanbul) – Müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

GÜRSOY EROL (İstanbul) – Şimdi bu Kamu Denetçiliği Kurumu hakkında Dilekçe Komisyonuna gelen şikâyet dilekçeleri olduğunu ifade ederler. Burada bir oran yok yani sadece birkaç örnek var. Örnek de mesela dikkat çekici. Bir tanesi dilekçeye cevap alamamaktan yakınmış. Bir tanesi cevabın netice verici olmadığını, oyalayıcı olduğu iddia etmiş gibi. Bu dilekçelerin sayısı çok mudur, yani kurumun ne kadar çalıştığını görme açısından söylüyorum. Ve dilekçelerin sayısı çok mudur veya oradaki insanların yaptığı bu şikâyetlerin doğruluk veya ne bileyim, ikna edici yönü nedir? Bunu da Halil Bey cevaplandırırken beraber olur diye.

BAŞKAN – Çok fazla değil, on civarında bu şekilde dilekçe var. Hani insanlarda “her kapıyı çalayım” mantığı da oluyor, onları biz yaşadıkça görüyoruz.

Ben de bir şey söylemek istiyorum son olarak Halil Bey’e. Esasında çok güzel tespitler oldu. Baştan beri, hani ben özellikle Komisyon Başkanı olduktan sonra Kamu Denetçiliği Kurumuyla birkaç defa görüşme yaptık. Onlar da özlük haklarıyla ilgili, özellikle mevzuatla ilgili çok ciddi sıkıntılar var, onlara ancak bütün gruplar hep beraber bir... Bir kısmı çünkü yasal düzenleme gerektiriyor. Ama benim gördüğüm ve çok önemseydiğim, insan hakları... Yani şimdi böyle bir kurum kurulmuş. Dilekçe Komisyonu ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun esasında bir tür alanına giriyor. Bununla ilgili bizim komisyonların yani bireysel başvuruları Kamu Denetçiliği Kurumuna havale edebilirsek hem İnsan Hakları Komisyonu hem Dilekçe Komisyonunun esasında işlevleriyle ilgili yeni bir yapılanma yapılması gerekecek, o da çok önemli. Bu şekilde biz, daha büyük daha kurumsal yani ferdi işlere... Çünkü bize gelen dilekçeler, Kamu Denetçiliğine gelen dilekçeler genelde içerik olarak çoğu zaman aynı. Esasında bizim gelen dilekçelerin bir kısmını onlara yönlendirme gibi bir düzenleme de yapmamız gerekiyor. Bu şekilde hem İnsan Hakları Komisyonu hem Dilekçe Komisyonu çok daha farklı bir şekilde çalışma da gösterebilirler. Böylece daha geniş alanlı konulara yoğunlaşma imkânı da olur hem zaman açısından hem enerji açısından diye de düşünüyorum.

Buyurun Halil Bey.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; şimdi, kamu denetçiliğiyle ilgili yasa önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul ediliyor, ana muhalefet partisinin Anayasa Mahkemesine götürmesi sonucunda “anayasal dayanağı yok” diye yasa tamamen iptal ediliyor, sonra 2010’daki Anayasa değişikliğinde anayasal değişiklikle birlikte dayanak oluşturuluyor yani Anayasa’daki yeri oluşturuluyor kurumun; arkasından, kanunu bizim dönemimizde çıktı. Kanun çıkarken de açıkça ifade ediyorum ki biraz acele çıktı ve bürokratlar hazırladılar, çıktılar, hepimiz burada milletvekiliyiz, uzman arkadaşlar da bu memleket için çalışıyorlar genç beyinler. Kanunların nasıl hazırlandığını, nasıl çıktığını hepimiz biliyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi kanundan çok daha ziyade yönetmelik yapar hâle geldi. Hatta yönetmeliğin de altında talimname gibi kanun maddeleri düzenlediğimiz de oluyor, bunlar bir gerçek, bir vakıa.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Muhalefet...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Sadece tespit için söylüyorum efendim muhalefet için değil.

Şimdi, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, biz de milletin iradesini temsil ediyoruz. Bu kurum kanun çıktıktan sonra oluşmaya başladığından beri ilgi noktasında öyle zannediyorum ki Mecliste en çok ilgilenen arkadaşlarınızdan birisiyim. Ciddi emek ve ciddi bir şekilde de mesai sarf ettik. Gelinek noktaı görüyoruz. Hiçbir şey mükemmellik iddiasında bulunamaz, her şeyin eksiği vardır, dolayısıyla bizim yaşamızın da eksiği var, onu söyledik. Kurum kuruldu, işte başladı, üç defa yer değiştirdi arkadaşlar, bilmeyenler için söylüyorum. Yani düşünebiliyor musun, bir kurum oluşturuyoruz, üç defa taşıyorsunuz. Sizi bilmem ama ev taşımak bana ölüm gelir. Şu büronun taşınması bile sıkıntı veriyor. Bir kurumu üç defa taşıyorsunuz, yeni kurulmuş bir kurum.

Birazcık özel dinlemelerimizi de sizinle paylaşayım. Umarım Sayın Başdenetçi hoş görür beni.

HAMZA DAĞ (İzmir) - Özel dinleme derken...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Özel konuşmalarımız.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Dinleme, bu aralar...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Hayır efendim, Sayın Başdenetçiyi makamında ziyaret ettim, o konuştu, ben de dinledim, ikimiz vardık, onu paylaşmak istiyorum.

Arkadaşlar, şu anda bulunduğu yeri alıncaya kadar yaptığı mücadeleyi anlattı ki, ben böyle hayranlıkla izledim adamı. Bu Sayıştayın binasını aldılar ya. Şimdi biraz önce “bağımsız kurum” falan gibi bir şey geçti. Arkadaşlar, Kamu Denetçiliği bağımsız bir kurum falan değil. Türkiye Büyük Millet Meclisinin üzerinde bağımsız hiçbir kurum yok arkadaşlar, mahkemeler de yetkilerini buradan alıyor, yani bu çok önemli. Nevzat Bey’e çok teşekkür ediyorum, zabıtlara geçti. Vesayet üstüne vesayet olmaz ya. Siz yani Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri millî iradeyi temsil ediyorsa -ki öyle, öyle de olması lazım- biz, eğer konuyla ilgilenirsek, bilgilenirsek, konuya sahip çıkarsak kimse rol kapma yarışına giremez. Bu noktada Kamu Denetçiliği Kurumuyla da çok ciddi bir mücadele verdik. Bu mücadelenin bir kısmına Sayın Başkan tanık bir kısmı daha öncesine ait. Şimdi, biz, Ayhan Bey’le de Sayın Başkanla da olan konuşmalarımızda “Bu ilk defa oluyor, bu bir yol olacak, bir gelenek oluşturacak. Öyle bir şey yapalım ki milletin temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisine, çalışan bir kuruma öyle bir gelenek oluşturalım ki hem nazik olsun hem zarif olsun hem millî iradeye uygun olsun hem de uygun kanunla, kuruluş amacına uygun bir şekilde yürüsün bu işler.” diye uğraştık. Sizi samimiyetle temin ediyorum, bir kısım milletvekili arkadaşlarımız -bazıları burada yok- ve biz mücadele etmesek kaptılar, götürdüler, gidiyorlar elimizden. Yani Dilekçe Komisyonu kimmiş, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, Karma Komisyon, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bütçe... Yani garip bir şey ama gerçekler bunlar.

Şimdi gelim teker teker, bu genel bilgileri veriyorum. Ben, kendi adıma görevimi yapıyorum. Şimdi, yasal değişiklikler yapacağız. Gerçekten yasada çok ciddi eksiklikler var. Önce şuna karar vermemiz lazım, bu iki komisyonun üyeleri ve sayın başkanlarımız, biz, bu değişiklikleri bu dönemde yapacağız mı yapmayacağız mı? Yaparsak bu toplantılar çok önemli, bir an önce çalışmaya başlamalıyız. Zaten biz başlatacağız, şurada biraz önce söz alan arkadaşlarımızın söylediği eksikliklerin hepsini bütün Meclis konuşacak, bütün Meclis tartışacak, herkes konuşacak yasal değişiklik geldiği zaman, bu, faaliyet raporu gibi olmayacak yani. Dolayısıyla bizim bir karar vermemiz lazım. Bu döneme, 24’üncü Dönemde bu değişiklikleri yapalım mı yapmayalım mı? Yapılacaksa harekete geçmeliyiz. Burada başlangıç düğmelerine sayın başkanlar ikisi birlikte basacaklar biz de destek vereceğiz. Eğer yapılacaksa, mükemmel olmayabilir ama çok ciddi acil ihtiyaçlar var, onların giderilmesi lazım. Birkaç madde değişikliğinin yapılmasında benim çok acil kanaatim var, acil olmalı ya da kurum yeniden baştan aşağı bir elden de geçirilebilir yasayla beraber. Şimdi, bunu da temenni olarak belirtiyorum. Şu anda yaptığımız iş, faaliyet raporunu bir nevi... Tam denetleme kelimesini kullanamayacağım ama yani biz diyelim ki bu raporu çıkardık, bu faaliyet raporunu bastılar arkadaşlar, getirdiler. Biz komisyonlarda olumsuz görüş de beyan ettik, Genel Kurula da götürdük. Müeyyidesi ne? Bütçesini mi keseceğiz Sayın Başkanım? Yani, bu kurum Türkiye Büyük Millet Meclisinden bütçe alıyor arkadaşlar. Bakın, rapor dikkatinizi çektiyse, bağımsız falan değil, hemen Sayın Cumhuriyetimizin Kurucusundan hemen sonra Cemil Çiçek’in resmi var yani aslında Meclise bağlı bir şey. Bu, Meclisin içinde de olabilirdi. Bu kadar yer kavgaları falan yapılmaya ne gerek vardı.? Türkiye Büyük Millet Meclisinde millet adına görev yapan bir kamu denetçiliği kurumu eğer Hükümetin ve Sayın Başbakanın destekleri olmasa binasız kalacak. Yani, Maliye Bakanlığında, orada burada anlatılan şeyler çok ilginç. Maalesef, devletimiz böyle yani, böyle işliyor devlet. Bu arkadaşlar aslında gerçekten çok büyük başarılar elde etmişler. Yani, kendi mücadeleleriyle, kendi özel ilişkileriyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değil. Yani, burada yer kapma, üç defa yer değiştirme, araçlar kiralama, hizmet alma, bu noktada Kamu Başdenetçisi gerçekten teşekkürü hak ediyor arkadaşlar.

Yapılan işlere gelince. Biraz önce arkadaşlarımız dediler ki: “Yüzde 1 raporda tavsiye kararı verilmiş, bunlara da uyan çok az.” İşlerin büyük bir kısmını bugünkü iletişim imkânlarıyla görüşmeye başladıklarında uzlaşmayla sonuçlanıyor. Yani, devleti ayakta tutan geniş bir bürokrat kadrosu, memur kadrosu, Kamu Başdenetçisi veya kamu denetçisi veya oradaki uzmanlar arayıp “Arkadaş, senin yaptığın şu işlem yasaya uygun değil, şunu düzelt.” dediğinde bakıyor, hemen düzeltiyor. Bunlar bu işlerin içine girmiyor arkadaşlar, karar verilmiyor uzlaşmayla bitenler, telefonla bitiyor yani. Bize verdikleri bilgi bu. Bir kısmı inceleniyor, karar veriliyor. Bu aşamalarda sıkıntılar çıkıyor. “Efendim, uygulama noktasında tavsiye kararına uymazsa müeyyidesi ne olacak?” dedi İhsan Şener Bey. Doğru, müeyyidesi, arkadaşlar, esaslı bir gerekçe yazacak; kamu denetçiliğinin kararına uymayan memur, bürokrat, müdür her kimse, esaslı bir gerekçe yazacak. Eğer gerekçesi çok esaslı olmazsa yani yasaya uygun olmazsa, yasayı nasıl anladığını, neden öyle yaptığını, neden tavsiye kararına uymadığını çok ciddi bir kararla açıklayacak. Uymazsa, görevi kötüye kullanma ya da görevi ihmal, artık hangisi oluyorsa, onun hakkında suç duyurusunda bulunuyor, soruşturma açılıyor. Hepsı bu, müeyyide bu yani.

Tek tek inceleyecek olursak tanıtım meselesini Gürsoy Bey isabetle söyledi, kamu spotu... Şimdilerde onu da değiştirdiler. Gerçekten kamu spotu diye geçiyordu, şimdi, zorunlu yayın diye yazıyor ekranlarda. İhsan Bey o konuda daha uzman, neden kamu

spotları zorunlu yayına döndü? Orada kamu denetçiliğiyle ilgili çok güzel birkaç tane VTR dönüyor televizyonlarda. Ne zaman döndürüyorlar Sayın Başkanım? Gece saat 12'den sonra.

Şimdi, bir ayrıntıyı isabetle bütün arkadaşlarımız söylediler “Evet, vatandaş bu konuyu bilmiyor.” falan diyoruz da esasen kamu denetçiliğinin ne iş yaptığını bizim devletin memurlarına anlatmamız lazım. Onlar bilmiyorlar mı? Sizi temin ediyorum çok iyi biliyorum. Nereden biliyorsun Halil? Şuradan biliyorum arkadaşlar: Kanun yeni çıkıp müracaat tarihi başladığında bütün memurlar müracaat etti. Biz 7 bin-8 bin tane denetçi adayının içeresinden 5'e düşürünceye kadar neler çektik. Önce alt komisyonda 15'e –Ülker Hanım oradaydı- sonra 5'e düşürünceye kadar neler çektik yani. Demek ki biliyorlar, bilmiyorlar falan değil. İşlerine gelmiyor uygularken yani tavsiye kararlarını veya başka bir şeyi.

Şunu paylaşmak istiyorum çok değerli milletvekillerimiz: Bu kurumun önemli fonksiyonu –hukukçular keşfetmişler, iş de o tarafa doğru gidiyor- bilgi ve belgeleri istiyor, topluyor, denetliyor, tavsiye kararını veriyor. Tavsiye kararına uysa da uymasa da elinde hazır bir dosya oluyor, idare mahkemesinin işlerini muhteşem kolaylaştırıyor. Hazır, belgeler, resmi belgeler, her şey hazır. İdare mahkemeleri altı ay, sekiz ay, on ay yerine, iyi bir hâkim, kamu denetçiliğinden çıkmış bir karar eğer uygulanmaz da tekrar yargıya giderse çok hızlı karar verebiliyor çünkü dosya tekemmül etmiş bir vaziyette hâkimin önüne gidiyor. Yani, bir anlamda Kamu Denetçiliği Kurumu mahkeme ile vatandaş arasında ara bir kurum oluyor.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Bilirkişilik görevi yapıyor.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Evet, bilirkişilik de yapıyor.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Vatandaş para falan vermeden, hak falan ödemeden...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Evet, çok önemli bir eksik. Avukatlar özellikle bu işi keşfetmişler, ücretsiz bir şekilde belgeleri toparlattırabiliyorlar yani. Her şey hazır hâle geliyor, dosya tekemmül ediyor, üzerine dava açıyor. Zaten şey de öyle, Kamu Denetçiliği Kurumunda geçen süre idari yargı süresini de kesmiyor yani oradan tekrar idari yargıya gidebiliyor vatandaş beğenmezse.

Şimdi, burada söylenen tanıtımla ilgili katkılar söylediğim gibi, bunlar daha devam edecek. Bir de şu var, her kurum ancak belli bir süreçte oturabiliyor. Yani, sekiz ay çalışmış bir kurum, işte yılbaşından bu tarafa da çalışıyor. Bu noktada iyi niyetle destek veriyoruz biz de.

BAŞKAN – Şimdi belediyelerle ilgili şikâyetleri de almaya başlayacak.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) - Yeni dönemde yerel yönetim şikâyetlerini de almaya başlayacaklar, işi çok artacak. İnşallah Allah yardımcıları olsun.

Biz, rapora hemen hemen sizin söylediğiniz her hususu yazdık. Mesela, en önemli yaptırım, uzmanlarımız ve alt komisyonlarımızda konuştuk arkadaşlarımızla, deşifre edilmesi. Yani, gelişmiş toplumların, medeni toplumların en önemli müeyyidesi bir yerde utanca mahkûm etmek gibi bir şey deşifre edilmesi. Şimdi, bunu bazı mevzuatlarda uyguluyoruz, işte bozuk gıda üreten firmaları ifşa ediyoruz kamuoyuna veya işte görevini iyi yapmayan bir bürokratı, vatandaşa haksızlık eden bir memuru ifşa edersek utanarak onu görünce öbür memur da “Ben de böyle bir utancı yaşar mıyım?” korkusuyla acaba daha çok iş yapar mı, vatandaşın hakkına riayet eder mi gibi bir umutla biz o cümleyi oraya ilave ettik arkadaşlar, müeyyide olarak yani.

Resen inceleme konusu... Şimdi, Sayın Başkan bunu çok istiyor, resen inceleme konusunu Başdenetçimiz, diğerleri de istiyorlar. Bana kalırsa, arkadaşlar, resen inceleme konusunu biraz vesayet noktasında, talep olarak yazdık raporumuza ama yani nereye varır, nasıl kullanılır, kim neyi nasıl yapar bilemiyorsunuz ki. Yani, bir memura bir yetki veriyorsunuz, adamın onu nasıl kullandığına şok oluyorsunuz sonrasında. Yani “Siz bunu nasıl böyle anladınız?” diye soruyorsunuz, adam “Ben böyle anladım.” diyor yani ve gerçekte öyle anlaşılabilir şekilde konulmuş o yasaya o hüküm. Yani, iş uygulamaya, insan unsuruna kalıyor. Resen yetki konusunu biraz önce de söyledim, biz raporumuza yazdık ama bu yasal değişiklikle olacak bir şey. Zaten konu yasal bir görüşmeye geldiğinde bütün Genel Kurulun ve bütün milletvekili arkadaşlarımızın bilgisi olacak. O konuda kanun koyucu olarak yüce Meclisin ve onun üyelerinin kendi takdirlerine kalmış bir şey yani.

Ücret iyileştirmesi, şu, bu bütün bürokratların talep ettiği şeyler arkadaşlar ama biz yine de raporumuza talep olarak yazdık, şurada da zaten ayrıntı olarak yazıyor.

Daha da öte bir şey, zaman zaman hâkim dokunulmazlığı istiyorlar bütün uzmanlar için. O zaman biraz yargıdan rol çalmış olmayacak mıyız? Yani, kamu denetçiliği uzmanlarını biz hâkim yaparsak, hâkimlik yetkileri verirek...Yani, bunların çok tartışılması lazım, konuşulması lazım, uygulamaların devam etmesi lazım.

Ben bu görüşleri paylaşıyorum. Umarım cevap vermediğim bir şey kalmadı. Dilekçe sayısına cevap verdim. Evet, hemen hemen bütün notlarıma cevap vermişim. Ben çok teşekkür ediyorum.

Son olarak, ben, bütün milletvekili arkadaşlarımızdan, özellikle bu iki komisyonun üyesi olan arkadaşlarımızdan şunu istirham ediyorum, bu tamamen benim kendi düşüncem: Biz, milletin verdiği bu görevi... Madem kanun bize bu yetkiyi veriyor, bu görevi veriyor, bu kurumla biraz daha fazla ilgilenmemiz gerekiyor arkadaşlar, biraz daha fazla ilgilenmemiz gerekiyor. Eğer ilgilenirsek bilgi kendiliğinden geliyor. İlgi ve bilgi olduğu zaman da çözüm üretebiliyoruz, pek çok şeye çözüm üretebiliyoruz.

Ben teşekkür ediyorum sabırla dinlediğiniz için.

GÜRSOY EROL (İstanbul) – İdari başvuru yollarının tüketilmesine de bir cevap alabilirsek.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) - Efendim, çok net o. Neyin idari başvuru, neyin olmadığını tartışıyorlar, ince ayrıntılara giriyorlar Gürsoy Bey orada. Yani, vatandaş, mesela alttan bir şey istedi, üst amirinden istemeden direkt buraya gelenler var. Şimdi, bizim Dilekçe Komisyonuna gelen dilekçeleri inanın bir paylaşma imkânımız olsa... Gerçi paylaşıyoruz İntranet'ten. Özellikle İnsan Haklarındaki arkadaşlar bakabilirler, diğer arkadaşlar biliyorlar, öyle saçma dilekçeler geliyor ki aklınız durur ve şu anda biz İç Tüzük gereğince ona Başkanlık Divanı olarak imza atıyoruz 4 kişi; Ali Bey, Ben ve Sayın Başkan ve Nurdan Hanım. Bakın, bir talep paylaşayım, geçen gün bir yerde söyledim güldüler. Aynı kişi, Ankara'da bir vatandaş arka arkaya dilekçe vermiş Gürsoy Bey. Birinde diyor ki: "Askerlik süresi çok uzun, askerlik süresini kısaltın." Hemen bir sonraki dilekçesinde de diyor ki: "Madem Anayasa'da eşit vatandaşlık ilkesi var, neden kadın vatandaşları askere almıyoruz? Kadınları da askere alalım."

BAŞKAN – Dört, beş ayrı konuda...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Adam şey olmuş ya...

BAŞKAN – Dilekçelik...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Aynen, dilekçelik olmuş.

Efendim, en çok gelen talep: İş, iş, iş... Efendim, bakın, bu halk eğitimlerde ücretli çalışan öğretmenlerin kadroya alınması, işte fahri olarak görev yapan Kur'an kursu öğretmenlerinin kadroya alınması, taşeron işçiler... Yani bu dilekçelerin, arkadaşlar, Dilekçe Komisyonuna değil, gelmemesi lazım yani buna bir yol bulmalıyız, bir çözüm bulmalıyız. Bu bizim sorunumuz yani.

İyi yönetim ilkelerinden bahsediyorlar. Şimdi diyorlar ki: "Yasaya iyi yönetim ilkelerini koyun." İyi yönetim ilkelerini Genel Kurulda ne kadar tartışarak üzerinde ittifaka varabiliriz? Hadi ittifaka varmayalım Reşat Bey, AK PARTİ Grubunu veya çoğunluğu nasıl ikna edebiliriz iyi yönetim ilkelerinde? Yani günlerce sürecek bir tartışma arkadaşlar. Arkadaşlarımızın, denetçilerin istediği şeyler günlerce sürecek. Biraz önce hanımefendi çok ciddi bir katkıda bulundu, "İnsan Hakları Komisyonu olarak mülteci kamplarına gittik, bu yabancıların müracaatları konusunda belirsizlikler var." falan gibilerinden. E doğru, çok doğru ama bizim Kamu Denetçiliği Kurumu yabancı turistlerin birkaç müracaatını numunelik olarak neticelendirmişler ve orada bir memnuniyet yakalamışlar. Bunu da öğrenmiş oldum, bunu da sizlerle paylaşayım yani.

Dolayısıyla idari başvuru sürecinin tüketilmesi konusu da her zaman tartışmaya açık bir konu. Biz yine de zannediyorum raporumuzda idari başvuruların netleştirilmesi konusunu yazdık değil mi Korkut Bey?

YASAMA UZMANI KORKUT TÜRKİYARAR – Netleştirilmesi, bununla ilgili yetki verilmesi, bazı şeylerin idari başvuru yolları tüketilmeden de yapılabilmesi.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Ayşe Hanım söz istiyordu, bir şey soracak sanırım Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

AYŞE TÜRKİMENÖĞLU (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; ben, öncelikle çalışmada emeği geçen milletvekillerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

Biraz önce Nevzat Bey'in söylediklerine katılmamak mümkün değil. Biz Türkiye'de vesayetleri kaldırmaya çalışırken yeni vesayetleri de kendi elimizle inşa etmeyelim. Özellikle bu resen inceleme konusu çok riskli.

Ben şunu söylemek istiyorum: Bürokrasiyle ilgili ne zaman bir düzenlemeye gidilecek olsa ilk koşulları özlük hakları. Yani bu kadar mı kötü Türkiye'de her şey? Bir tek milletvekilleri kendi özlük hakları hakkında bir şey yapamıyorlar. Bir şey yapmaya kalktılar 4 partinin uzlaşısıyla, o da Türkiye'ye madara oldu, hiç kimse arkasında duramadı. Böyle bir durum söz konusu.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Biz durduk. Bizim grup durdu.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Yani bizim dışımızdakileri kastediyorum efendim. İlk önce bir kendi söküğümüzü dikelim diye düşünüyorum ben çünkü gerçekten milletvekilliği ya da Türkiye Büyük Millet Medisi halkın temsil edildiği yer ve saygın bir kurum. Burada bizim şahıslarımızın saygınlığı değil, makamın saygınlığı çok daha önemli diye düşünüyorum. Bu nedenle, bunu da bir dipnot olarak söylemek istiyorum çünkü sadece burasına mahsus değil, kurumla ilgili her düzenlemeye gidiğinde bürokratların ilk söyledikleri “Özlük hakları... Ölüyoruz, bitiyoruz...” Yani bu kadar kötüyse bırak, başka iş yap. Yapacak bir şey yok yani değil mi Sayın Bakanım?

Ben şunu söylemek istiyorum: Kamu Başdenetçisine Anayasa Mahkemesine başvuru, adli, idari yargıda dava açabilme hakkının verilmesi. Bu bence nasıl olacak, nasıl kanunda yeri olacak? Bir kere burada taraf değil, tarafsız, objektif, tarafların arasındaki meseleyi halletmeye çalışan bir kurum ya da denetçi nasıl Anayasa Mahkemesine ya da idari mahkemeye dava açabilecek? Burada taraf yetkisi mi kazanmış olacak? Ya da bu tip mahkemelere başvurulduğunda, diyelim ki bununla ilgili çözüm bulundu, harçları kim verecek? Zaten tarafların ombudsmandan sonra kendilerinin Anayasa Mahkemesine ya da işte iç hukuk yollarını tüketip Anayasa Mahkemesine de gidebilme ve sonradan da AİHM’e başvurma hakları var. Bu bana çok uygulamada olabilecek bir şey gibi gelmedi. Nasıl olacak, onu bilemiyorum çünkü dediğim gibi ombudsmanın bağımsız olduğunu varsayıyoruz biz değil mi? Muhtemelen bu herhâlde olamayacak bir şey diye düşünüyorum.

Mesela, şu yerinde inceleme yetkisinin verilebilmesi önemli, özellikle de özgürlüğünden yoksun kişilerle yapılan her türlü görüşmenin yazılı veya sözlü gizliliğinin teminat altına alınması. Zaten, sadece bunlarla ilgili değil, normalde kendilerine başvurulduğunda henüz ilgili kişiler istemediği ya da mahkeme safhasında başvurulmadığı takdirde her şeyin gizli tutulması gerekmiyor mu? Böyle bir kural olması gerekiyor. Yani kamunun başdenetçisinin ilgilendiği her olayın kamuoyunda ifşa edilmesi mi gerekiyor? Böyle bir şey var mı? Neden böyle bir şey yazma gereği...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – İfşa yok ama “Gizlilik lazım.” diyorlar.

BAŞKAN – Şimdi, onların talebi. Biz bunu kabul etmemiştik. Alt komisyonda yok, onların talepleri bu.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Tamam, mevzuat değişikliği önerileri şeklinde var da, bunlara bakıyorum.

BAŞKAN – Onların kendi talepleri...

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Ama bununla ilgili Anayasa Mahkemesine ya da adli idari yargıda dava açabilme şeyi nasıl?

BAŞKAN – Ayşe Hanım, onlar öyle bir şey istiyorlar ama biz uygun gördüklerimizin içinde yok onlar, kendi talepleri var.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Yani bu da şunu gösteriyor: Gerçekten istekler çok makul, mantıklı mı acaba? Koca bir soru işareti. Yeni vesayetleri kendi elimizle tekrar yaratmayalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Ben başlamadan bir cümle Ayşe Hanım’ın söyledikleriyle ilgili...

BAŞKAN – Tabii...

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Gerçekten bu resen inceleme yetkisi yeni bir vesayet ortaya çıkarma gibi bir anlayışa sebep olmaması gerekir. Yani benim burada yerinde inceleme yapmadan kastım, iki tarafın gelip şikâyetlerini bildirdikten sonra gerçekliğe uygunluğunu kim kontrol eder? Müfettiş seviyesindeki inceleme elemanları. Yani burada hukuken bir vesayet değil, kendi içinde tarafsız bir karar verebilmek için iki kişinin söylediğinin ne derece doğruluğunu tespit edebilme açısından bir incelemeyi düşünmüştüm. Bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Ben hem Ayşe Hanım’a hem de Ülker Hanım’a çok teşekkür ediyorum. Şimdi, çok önemli bir konuya değindi avukat olması, hukukçu olması hasebiyle. İşte, bu vesayet konusu gerçekten bizim çok üzerinde titrememiz gerekir bütün milletvekilleri olarak, hangi partiden olursa olsun. Millî iradenin temsili vekilleri aracılığıyla olmalı.

Özlük hakları konusuna gelince, Ayşe Hanım’ın fikirlerine katılmamak mümkün değil. Herkes özlüğün peşinde. Tabii, “En iyi, iyinin düşmanıdır.” diye bir söz var. Yani daha çok ücret, daha çok imkân alan yer daha az alından daha iyidir. Dolayısıyla herkes oraya gitmek istiyor. Bu da son derece anlaşılabilir bir durumdur. Kabul edilebilir bulmuyorum ama son derece anlaşılabilir buluyorum. Ayşe Hanım dedi ki: “Beğenmiyorlarsa gitsinler.” Zaten gidiyorlar. Daha iyisini bulan tak gidiyor, gittiler, gidenler var.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Şimdi, bir de şöyle bir şey var. İhsan Bey'in babası bu işi yapmış, gönüllü yapmış, ücret almamış; bütün mesele orada zaten, işin püf noktası o, güvenilir olması.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – İşte, evet, doğru söylüyorsunuz. Şimdi, o da denilebilir.

Anayasa ve idari yargıya başvurma yetkisini onlar talep ediyorlar. Şunun için talep ediyor, Sayın Başkana ben onu sordum: Mevzuatlar çok farklı anlaşıyor. Anayasa Mahkemesine kanunların iptaliyle ilgili başvurma yetkisi sulh hukuk mahkemelerinde bile var. Eğer bir kanunun Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyorsa bir mahkeme, elindeki işi bırakıp iptal davası açabiliyor veya iptale gönderebiliyor. Böyle bir yetkiden esinleniyor. Kendisi biliyorsunuz başdenetçimiz uzun yıllar Yargıtayda yargıcılık yapmış iyi bir hukukçu. Bu noktada böyle bir yetkiyi mevzuat arasındaki karmaşıklığı gidermek için istiyor. Bizim uzmanlarımız -6'ncı maddeye bakarsanız, bizim alt komisyonumuzun hemen 25'inci sayfasında- bazen yasayı farklı yorumlamalardan dolayı "Kime soracağız?" konusu geliyor. İşte, Anayasa Mahkemesine ve Türkiye Büyük Millet Meclisine mi başvurmalı yasa koyucu? İşte, yasanın yorumlanmasında Ayşe Hanım, siz çok iyi bilirsiniz, diğer hukukçu arkadaşlar da bilirler ki kanunun lafzı, ruhu, yok işte, kanun koyucunun gerekçeleri, kanunu uygulayacak olan hâkimin geriye doğru inip bütün bunları irdemesi gerekir. Nihayetinde denetçiler bir hâkim değiller ama verilen yasadaki dolayısıyla nihayetinde bir mevzuat uyguluyorlar yani yazılı mevzuat uyguluyorlar. İdareci farklı anlıyor, onu denetleyen denetçi veya uzman farklı anlıyor; vatandaş da daha bir farklı anlıyor. Hatta vatandaşların içinde aynı maddeyi, aynı kanunu, aynı imkânı farklı farklı anlayanlar da var. Dolayısıyla bunların giderilmesi noktasında böyle bir şey istiyor. Eğer tabii ki Türkiye Büyük Millet Meclisi böyle bir yetkiyi verirse harç konusu hiç çözüm olmaz, yeteri kadar bütçeleri var ve bütçelerini gayet güzel kullanıyorlar. Ayrıca, sınır falan da koymamışız, Türkiye Büyük Millet Meclisi ödeneklerinden kullanıyorlar paralarını, hele kuruluş aşamasında istedikleri parayı alabiliyorlar yani.

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Aslında...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Şimdi, aslında öyle de değilmiş, ben bunu da paylaşayım bu vesileyle. Cemil Bey'le ben o konuyu gördüğümde Cemil Bey yurt dışı harcırahlarına ödenen paralara bakıyor, çoğunu imzalıyor. Sadece bir dengesizlik var Ayşe Hanım, yurt dışına gidenlere bir bak sen, dengesizlik başka yerlerde yani. Aslında devletin parası falan çok, bütçe falan muhteşem, muhteşem para var yani, öyle bir harcıyorlar ki... Ayşe Hanım'a düşmüyor, bana düşmüyor, İhsan Ağabey'ime de düşmüyor -belki bu Komisyonla yurt dışına giden az- ama düşen... Haftada 3 kere yurt dışına gidenler var, ben biliyorum.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Şimdi niye beni işaret ediyorsun, ben gitmiyorum.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Hayır, zaten bir şey söyleyeyim mi: İnsan Hakları İnceleme Komisyonu ile Dilekçe Komisyonu işte böyle bir komisyon yani.

BAŞKAN – Dilekçe özellikle daha...

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Ha, Dilekçe zaten... Biz Marko Paşa'yız yani bütün millet bize geliyor, biz dinliyoruz, hiçbir şey yapamıyoruz.

Efendim, uzatmayalım. Böyle bir yetki istedi, biz onun yerine böyle bir yetkiyi tavsiye etmiyoruz. Ancak bir daha söylüyoruz ki -kayıtlara da tekrar tekrar geçsin- bir yasal değişiklik olacaksa zaten biz başlatacağız belki ama Türkiye Büyük Millet Meclisinin tamamı söz sahibi olacak, yüce Meclis karar verecek oy çokluğuyla.

Reşat Ağabey bir şey ekleyecek, buyurun.

BAŞKAN – Buyurun.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Ben bir şeyi kısaca söyleyeceğim. Şimdi, yasal değişiklikler yani torba kanunlar içerisine falan bunu koydurursanız ileride kapsamlı bir değişiklik olmaz. İsterseniz bu daha yeni bir kurum olduğu için şöyle bir sene daha geçsin, biraz daha otursun sistemler, dolayısıyla eksikliklerin hepsi ortaya çıksın bir bir.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Ben de aynı kanaattayım.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Yani, böyle pat diye bir şey yaparsan eğer, işte, o torba kanunun içerisine -biliyorsunuz bu ara modadır bu- bir iki tane koyarsanız bu sefer o katakulliye gider. Bekleyelim bir sene daha, bir sene sonrasında bütün hepsi ortaya çıkmış olsun.

HALİL ÜRÜN (Afyonkarahisar) – Üç beş sene daha beklediğimizde 25'inci Dönemde bunları yapar... Kim öle kim kala yani.

BAŞKAN – Hayır, hazırlığı yapar, onlara hazır bırakır.

Teşekkür ederim.

Başkanım, şimdi, milletvekillerinin özlük haklarıyla ilgili cevap hakkı doğdu.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Bu konularla ilgili olarak tabii ki bir çalışma yapılmalı çünkü nihayetinde devletin sürekliliği var. Hani, bizim geleneklerimizde “devlet ebed müddet” diyoruz ya kıyamet ne zaman koparsa o zaman biter işte. Çalışmada bir sonraki arkadaşlara o anlamda yardımcı olabiliriz. Bu gidip gelme konusundaki hususlarda şunu söylüyorum: Bir şey gerekliyse yani şöyle söyleyeyim güzel bir tabirle: “Hayırdan israf, israfta hayır yoktur.” diye bir kural vardır. Yani bilgi, görgü, beceri anlamında eğer bir kısım işler yapılacaksa bunu tasarruf zihniyetiyle ötelemek gerekir. Türkiye’de geçmişte yurt dışına çıkmamakla övünen devlet adamları vardı yani böyle bir şey olmaz. Şimdi, hem ülkenizi yurt dışı...

AYŞE TÜRKMENÖĞLU (Konya) – Yurt dışına değil, başka şehre gitmeyen...

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Yani şimdi şöyle: Hem yurt dışıyla dünya iç içe geçmiş, bu hâle gelmiş, ülkenizi tanıtacaksınız, her türlü işleri yapacaksınız... İşte, şimdi 1915 olayları gündeme geliyor, diğer şeyler oluyor. Bir de bu konularla ilgili yani Dilekçe Komisyonu, İnsan Hakları veya diğer komisyonlar, fark etmez, eğer burada haklı bir gerekçe varsa ilgili yönetimin sadece bunu tasarruf gerekçesiyle ötelemesi doğru bir davranış değil. Geçmişte Başkanlık Divanındayken de aynı hususları savunduk, şu anda da aynı hususlar geçerli. Yani bir bakıyorsunuz, belirli bir kısım insanlar götürüyor. Yani şöyle gidiyor, böyle gidiyor, o mühim değil ama bir kısım kamu görevlileri vardır -Ülker Abla da bilir- yani insanların çok görevleri var, yasal olarak bir kısım görevleri var, onlara gidiyorlar. Eğer onlara fırsat verirsiniz kesinlikle gitmek istemezler, usanmış adam. Yani şimdi, yurt içinde görev, filan yere geliyor, oradan filan yere gidiyor, oradan filan yere geçiyor. Millet zannediyor ki mesela çok cazip, ondan sonra, canı gönülden gidiyor falan. Adam diyor ki: “Gitmemek için ayak sürüyorum.” Fakat sorumluluk kendisinde, gittiği zaman imza atacak adam, zorunlu gidiyor. Dolayısıyla, eğer bilgilendirme, bilgisini artırma, yerinde inceleme falan hususu varsa Meclis Başkanlığı veya diğer bir kısım kurumların burada tasarrufa gitme gerekçesiyle bunu yapmaması lazım. Mesela, işte, geçmişte oldu, Sayın Hasan Celal Güzel Bey Başbakanlık Müsteşarıyken bu kaymakam adaylarının yurt dışına çıkması o zaman çıktı, Rahmetli Özal döneminde. Sonra, bu kamu görevlisi, uzman, uzman yardımcısı olan arkadaşların yurt dışına çıkması... Şimdi, hem dünya devleti olacağız hem işte ilk 10 arasına gireceğiz, fırsat bulursak 1’inci olacağız hem de dil bilmeyen, diğer hususları olmayan, dünyayı görmemiş falan insanlar ne olur diye söyledim. Bir arkadaş yurt dışına gidiyordu -bununla kapatayım- “Ya, şunlar eksik.” falan dediler, öbür arkadaşın cevabı, dedi ki: “Hiçbir şey olmaz, en fazla havaalanından geri dönmüş olur ama bir tecrübe yaşar, gider, havaalanı görür, nasıl girilir, nasıl çıkılır falan. Dönerse döner, bir şey olmaz, 3-5 kuruş harcamış olur ama gitsin, o bir tecrübe.” Hakikaten bu havayı teneffüs etmek çok doğru yani o müzakere, diplomasi vesaire dediğimiz olay bu, işte “parlamentar diplomasi” falan diyoruz. Bir taraftan da “Aman nasıl gitmezler.” diye önünü alıyoruz. Ama İhsan Bey o haklarını kullanıyor, haberin olsun. (Gülüşmeler)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Evet, çok güzel katkılar oldu, hepinize katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Alt komisyon raporunun üzerindeki görüşmelerimiz bitti.

Yapılan değişiklikler çerçevesinde komisyon raporu olarak kabul edilmesini ve Karma Komisyon Başkanlığına redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Başka da gündemimiz yok.

Tekrar Alt Komisyon Başkanı ve üyelerine, sizlere de katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Başka bir Karma Komisyon toplantısında tekrar bir arada olmak dileğiyle hepinize teşekkür ediyorum, sağ olun.

Kapanma Saati: 12.16